

FÖRÄLDRAKADEMIN

Lärare och föräldrars gemensamma skolningsväg

Sveriges Fristående Waldorfskolors Föräldraförening, SFWF, har som en av flera uppgifter åtagit sig att till föräldrar förmedla kunskap om den människobild som utgör grunden för waldorfpedagogiken. Under tre år har heldagskonferenser ägt rum med föredrag om frihet, empati, den s.k. pedagogiska lagen, människans tolv sinnen samt broderskap, och där även eurytmi har övats. SFWF har också gett ut ett häfte med två föredrag av Michaela Glöckler, som dels behandlar föräldrar och lärares samarbete, dels skildrar vilka betingelser som krävs för att en moralisk förmåga skall bli tillgänglig för människan. Vi vet att behovet är stort av studiematerial på föräldramöten och denna bok är tänkt som underlag för inspirerande samtal om ytterst angelägna frågor. Genom SFWF:s arbete har vi förstått att man bland föräldrar och lärare på våra skolor runt om i landet vill finna nya samarbetsformer. På många håll i landet arbetar man nu med innehållet i denna bok och gensvaret är över all förväntan. Det goda resultatet manar till efterföljd!

Nedan följer en sammanfattning av föredragen.

Till att börja med beskriver Michaela Glöckler att det idag råder allmän skolplikt för barn, men att det också egentligen borde finnas en *skolningsplikt* för oss vuxna! Att vi, sedan vi slutat skolan, helt frivilligt skulle kunna ge oss in på en livslång, medveten själv-uppfostran med målet att utveckla det sant mänskliga hos oss själva, därför att det är denna strävan som blir till näring i barnens själar, och det som utgör den viktigaste grunden för ett samarbete mellan föräldrar och lärare är våra barn.

Vårt gemensamma mål är att ledsaga barnet så, att det i görligaste mån kan förverkliga sig själv och sina djupaste intentioner. Våra gemensamma ansträngningar kretsar kring ett osynligt väsen som är närvarande i klassrummen och i hemmet, nämligen människans väsen, som barnen och ungdomarna skall utvecklas mot. Denna människa är osynlig, eftersom hon tillhör framtiden. Framtiden har ju den egenskapen att den är osynlig! Den är alltså till sin natur andlig, icke-materiell. Och det är därför som en tid som vår, som så fokuserar på det materiella, kränker barnens väsen så djupt.

Framtiden gestaltas nämligen av något som även det är osynligt: våra ideal, våra förhoppningar och vår längtan.

Det blir därför en central uppgift för den som är verksam inom en pedagogisk rörelse, att rikta sin blick på den ännu osynliga, blivande framtidsmänniskan. Vi måste inte bara förnimma henne, utan även väcka henne till liv inom oss själva. Varje idé som blir till ett ideal skapar livskrafter.

Nu finns det två vägar till kunskap och insikt om detta osynliga väsen. En inre, självvald skolningsväg och en yttre, genom livet och dess prövningar. I varje människa lever en mer eller mindre medveten längtan efter att kunna förverkliga stora mänsklighetsideal: Hur blir jag en sann, kärleksfull och självständig människa? Idealen frihet, jämlikhet och broderskap är inte döda begrepp för den unga människan idag. Och bör inte heller vara det för de vuxna som omger barnen. I föredrag efter föredrag skildrar Rudolf Steiner att all uppfostran blott och bart är självuppfostran. Den enda vi *verkligen* kan uppfostra är oss själva, och endast på detta sätt blir vi till föredöme för andra. Många människor har idag en förmåga, att oberoende av själva orden som sägs, varsebli hur den som talar är. Det är just denna osynliga människa som vi vuxna måste vårda, därför att barnet varseblir och härmar henne - på gott och ont!

Det finns egenskaper som om vi låter dem helt styra vår syn på andra, förhindrar all kunskap om en annan människa, ja som till och med kan omöjliggöra uppfostran. Dessa egenskaper är själens antipati och sympatiska krafter. Genom dem varseblir vi endast oss själva, fastän vi tyvärr är fullt övertygade om att det är den andra människan vi ser. Om uppfostraren skall kunna stå vid barnets sida på ett välgörande sätt, måste hon utveckla förmågan att med intresse lära känna barnet på ett objektivt sätt, utan antipati eller sympati. När vi beger oss in på skolningsvägen frigör vi en kraft som kan uträtta underverk! En människa som verkligen vill bli uppfostrare måste kunna vara full av förståelse, begeistring, humor och hysa ett varmt intresse för omvärlden. Friskhet och glädje, ett klart omdöme och en kärleksfull hängivenhet till fenomenen i världen gör oss till en hälsobringande miljö för barnen.

Vördnad, aktning och hängivenhet gör själen sund och stark. Ringaktning, fördomar och antipati förlamar och förhindrar denna utveckling. Vi vet att waldorfskolan strävar mot att förverkliga dessa stora ideal. I förtroende lämnar föräldrarna sina barn i lärarnas vård under många viktiga år av barnets utveckling, därför att även de tror på dessa ideal. Vi förväntar oss att de hålls levande inte bara i klassrummen, utan också i umgänget mellan de vuxna på

skolan. Men hur besvikna blir vi inte alltför ofta. Hur mycken rädsla, dogmatisk förkunnelse, kritiklust och brist på respekt ser vi inte i skolans värld idag? Även om naturligtvis motsatsen också lever där.

Den mest smärtsamma tanken av alla; hur påverkas barnet i skolan av att de vuxna inte ser varandra, respekterar och intresserar sig för varandra, vågar föräldrarna knappt ens tänka, än mindre uttala. Och ändå är det säkert så, att även lärarna bär på denna undran. Förtroende från människa till människa måste genomsyra det sociala livet, utan förtroende finns det egentligen ingen moral. Vi vuxna kan välja om denna påverkan skall bli på gott eller ont, till hälsa eller sjukdom senare i livet. Om hela människan skall uppfostras så måste fostraren vara en hel människa, en som uppfostrar och undervisar ur sin mänsklighet, ur det helt och fullt mänskliga. Det kommer an på var och en av oss, vare sig vi är lärare eller föräldrar, att välja hur denna påverkan kommer att bli. Om vi tar detta på allvar kan denna insikt mana till kraft att omsätta kunskapen i handling!

Tiden är nu inne att vi på allvar närmar oss waldorfpedagogikens rika källor, de som utgör grunden för de skolor våra barn går i, eller som vi har valt att arbeta i. Det är vår förhoppning att lärare och föräldrar skall kunna mötas i det arbetet utan rädsla eller ångest! Vi har något gemensamt, nämligen att vi är människor som i varje fall har en möjlighet att förändra oss så länge som vi andas och lever. Pedagogik är en konst, och i det sant konstnärliga arbetet behöver vi mötas, inte i våra olika yttre roller. *Det lyckligt genomförda självförverkligandet är det mest smittsamma som finns för människans omgivning. Därför måste skolorna idag vara platser där man kan uppleva att hälsan smittar av sig!*

Så slutar Michaela Glöcklers föredrag.

Vad är egentligen waldorfpedagogik? En teoretisk modell? De vackra väggarna? De utsökta arbetsmaterialen? Om inte skolorna kan vara platser där verkliga människomöten äger rum, hjälper inga yttre medel, hur eftersträvansvärda de än är! När vi möter så mycken rädsla, förtryck, förtal och omedvetenhet inom grupper som egentligen har allt att vinna på att samarbeta; när vi ser en oförmåga att hantera konflikter överallt där människor möts och arbetar; kanske vi då kan känna oss manade att modigt försöka levandegöra de stora mänsklighetsidealen: frihet, jämlikhet och broderskap; vishet, sanning och kärlek. Och samtidigt ta på allvar att varje människomöte kan innebära en försoning om vi bara kan hysa förtroende och tilltro till det sant mänskliga, som lever i varje människa som ett frö.

I waldorfskolan går hela människan i skola; tanke, känsla och vilja vill här hämta näring för framtida uppgifter. Men för att detta skall kunna förverkligas behöver de vuxna som står inför barnen varje dag försöka sträva mot att hos

sig själva förverkliga de höga ideal som utgör barnets sanna näring. Ett sådant arbete kommer att bära synliga frukter i det sociala livet överallt. Vi behöver bara förstå att det inte handlar om att vara perfekt från början, ty förebildligt verkar i vår tid det som jag inte är, men vill bli!

Laila Pietsch

Föräldraakademin/SFWF

Litteratur

Michaela Glöckler:

En gemensam skolningsväg för lärare och föräldrar. Viljefostran som källa till moral. SFWF 1997

Finns att köpa via www.waldorf.nu